

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Triplex superborum valetudinarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA X. POST PENTECOSTEN.

ALLOCVTIO II.

Triplex superborum valetudinarium.

Sicut cateri. Luc: 18.

Allidissimus Orci quadruplator, posteaquam pestilentissimum ambitionis virus protoparentibus propinavit, universum humanum genus adeo corrumpit, ut humana sorte minimè contentum, Divinitatis sibi arroget honores. Nimirum perquam profundas radices egit in nobis virulenta illa herba: eritis sicut Di. Non est quod hic memorem Alexandros, non est quod adducam Domitianos, quorum ille Jovis, hic Minervæ (sua tamen uterque opinione) filius, non citiùs se homines, non citiùs cæteris pares cognoverunt, quàm consveta omnibus hominibus experimenta subierunt: non est, inquam, quod memorem Alexandros, quando hodiernus quidam Phariseus, homuncio aliàs vilis, & (liceat verbis Salvatoris uti) gemmen viperarum, sepulchrum dealbatum, super omnes sese audet extollere, & inflatis fastu turgido buccis, Luciferianum illud crepare: non sum sicut cateri. O superbiam! ô dementiam intolerandam! Itane Phariseæ cæce non es sicut cateri? Diceres saltem

Aug. serm. (cum Augustino te alloquor) non sum sicut multi homines. Et licet Cajetanus

Dom: à tanta eum dementia vindicare conetur, dum ait: non est iste Phariseus tam desipiens putandus, ut se reliquo humano

generi præferat; ego tamen cum Augustino & Barradio crediderim illum indefinitè se hominibus prætulisse. Quid est enim, ait Hipponensis Doctor, cateri homines, nisi omnes præter ipsum? Sed bene scribit Hebræorum Aristoteles Philo: quilibet arrogans insana opinione inflatus, non tam virum aut heroem, quàm Genium quendam se existimat, transcendens humana natura terminos. Est autem nec animi satis compos, nec corporis, toto habitu, gestuq, morbum præferens. Incedit summus pedum digitis, cervicem in morem equi erigens, attollensq, se supra naturæ modulum: arbitratur omnium seditissimum, nobilissimum, pulcherrimum, prudentissimum, justissimum. Alios vero habet pro pauperibus, obscuris, contemptis, imprudentibus, injustis, insipientibus, nihilq, homuncionibus. Sic Philo. Anticyras ego omnes hujusmodi morbos ducam, ijsque salutare helleborum proponam, quo persanati discant esse sicut cateri.

Tria potissimum in orbe Pharisaico hoc morbo laborantium animadverto: prostare valetudinaria. In primo sunt formosi; in altero Nobiles & Generosi; in tertio docti & ingeniosi. Libet singula invisere.

I.

Et ecce in ipso primi valetudinarij Valetudinimine occurrit mihi è lactucis prodianarij formosus Phaon totus bellulus, comprulus, mosorum.

Ll: 2:

cia-

cinnamulatus & venustulus, qui à me salutatus, data cervice fastuosè respondet: quid tibi mecum? non sum sicut ceteri. Nam

Fastus inest pulchris, sequiturq; superbia formam.

Alian. l.

12.

Sed bone Phaon quisquis es, tametsi te Venus ipsa alabastro unguentisque donavit, quibus unctus speciosissimus omnium fieres, tametsi tibi modò in genis purpurant rosæ, tametsi labia instar lilij repanda, nasus aquilini instar rostri gratiosè aduncus, frons exporrecta, & eburnea, oculi vivaces, cincinnuli calamistrati, & in multiplices spiras egregiè retorti Charites ipsas referre videntur; tamen si te in speculo contempleris, advertes te esse, *sicut sunt ceteri.* Numa Pompilius Rex Romanorum in cubiculo suo speculum habuisse scribitur calvis defunctorum incinctum, quas inter elogium hoc legebatur: SPECULVM HOC NON FALLIT. Et de nobili quodam Hispano narrat Gallicus Scriptor eum inter varia spectati nitore & artis raræ specula, unum efformasse præ ceteris mirandum, quod nunc speciem speculantis venustam, nunc eandem horridam, cadaverosam, & mortualem repræsenteret. Non est, quod in Hispanias vel Italiam ejusmodi speculi videndi causâ proficiscamur; unusquisque formosus tale sibi & alijs speculum est. Patet id in formæ miraculo Helena, quæ tandem in turpissimam animum degeneravit, uti canit Poëta:

Ovid.

Flet quoq; ut in speculo rugas conspexit amiles;

Patet in Isabella Augusta Caroli V. con-
R' ad. l. 1.
vii. cap. 7.
juge, quæ vivens alteram vultu referebat Helenam; at defuncta adeo horro-
ri fuit, ut eâ visâ Franciscus Borgia, qui funus comitabatur, continuo Mundo renunciare decreverit, hæc tacitus secum: *i nunc, fragile illud forma bonum, demirare.* Patet in Narcisso, Adonide, Hyacintho & alijs formosulis, quos nequaquâ in flores, ut Poëta fabulantur; sed in vermes ac cineres cum reliquis conversos etiam nū plangimus. Rogatus aliquando Alphonsus Arragonum Rex quænam res Reges ac privatos; divites ac pauperes; formosos & deformes æquaret? respondit Laconicè: *cinis.* Sint specula præ alijs quantumvis nitida, perspicua, lævia, polita, dum integra manent; at ubi franguntur, & comminuuntur, cinis ea reliquis æquat; namque in suum, unde prodierant, abeunt cinerem, nec à rudibus discernuntur. Quisquis ergo formose te jactas, quòd non sis sicut ceteri, cinerem cogita, sepulchrales urnas inspicere & secerne Narcissum à Thersite, Helenam à Codro, Hippolytum ab Ætopo, Absalonem à Miphibosetho. Appositè iterum Philo: *ob formositatem corporis se jactare, & laudes aucupari, mentis compasso nemo poterit; cur ita? quia adeo brevi extinguitur tempore, ut antequam florescat, defloruisse videatur.* Pulchritudo exterior secundum Evripidem, est res *Helena infelix.* Secundum Chryso-
ad Theodor.
est gypsum sepulchro inductum, id est phlegma sanguine mixtum pulchre per pellem lapsum.
pellucens. Speciosa a foris parent sepulchra dealbata & gypsata, laudantur, Magnifica & sumptuosa Mausolea, in-
Matth. 23.
27.

Philo l. de provid.

Evrip. in do exterior secundum Evripidem, est res Helena infelix. Secundum Chryso- ad Theodor. est gypsum sepulchro inductum, id est phlegma sanguine mixtum pulchre per pellem lapsum. pellucens. Speciosa a foris parent sepulchra dealbata & gypsata, laudantur, Magnifica & sumptuosa Mausolea, in- Matth. 23. 27.

tus verò, ut ipsa loquitur Veritas, plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia. Detrahe formoso pelliculam, & videbis quàm graciosus apparebit; videbis quàm putida subfit caro, quàm tetra defluat tanies, videbis quanta in ipso corpore lateat spurcitia, sentina & cloaca. Verè itaque (quod dixit Salomon) *fallax gratia, & vana est pulchritudo.* Quid enim eâ fallacius esse possit, quæ aliud foris ostentat, aliud intus occultat? quid vanius, quæ ad minimam febriculam evanescit, unâ pustulâ, unâ verrucâ, cicatrice, deturpatur, unâ tonsione dehonestatur. Summum dedecus reputaretis, si cæsariem vestram per humeros volitantem, istasq; capillaceas segetes (in quibus colendis & comendis tantopere laboratur) se verus aliquis tonsor ad ipsam utque detonderet cutem: at velitis nolitis omnes promiscuè sic tonderi aliquando debebitis; mors omnes ad calvitium depilabit, nullius calva dicere poterit: *non sum sicut cetera.*

Prov. 30.

II. Nobilium

Sed jam alterum Pharisaicum valetudinarium adeamus. Hic varia oculos meos perstringunt insignia; hic positas longo ordine Imagines, stantesq; in curribus *Emilianos* intueor; hic omnes portæ frequenti custodiuntur famulatio; hic perpetui cursus & recursus. Inter hæc in holosericea sella ventripotens aliquis *Achemenes* sedet, qui me accedere volentem accessu prohibet, conspectu & alloquio suo dedignatur, inquiens: *Apage, non sum sicut ceteri.* Sed bone vir quisquis demum es, Chirurgo opus habes, qui tibi venâ incidat, & sanguinem tuum, quem ita

jactas, sanguini aliorum parem doceat. Audite quid ad hoc propositum jucundè quidam scribat. Disputabant, ait, à diebus non ita multis de claro sanguine Palatini duo; jamque ferro decidere tentabant, quod verbis non poterant. Audit litem, audit tumultum pugnantium chirurgus aliquis, audiunt vicini; certatim, ut in simili fit, accurrunt, pugnam dirimunt; alterum domum suam, alterum qui plagam acceperat, ad chirurgum deducunt. Dumque vulnus brachij obligatur, recrudescit interea vulnus animi. Execratur, diris devovet *Antagonistam*. Tum chirurgus graciosè: tantane, inquit, Domine, est inter vos de re tantilla contentio? Siccine sanguinè sanguini propugnando proijcitis, & prodigitis? Et ostensis ei phialis, in quas die illo sanguinem è multorum venis emiserat, ait: vides hunc, quem generosis viliusque venis eduxi? numquid omnis propemodum concolor est? numquid discernere potes inter sanguinem nobilis, & sanguinem plebeij? & sicubi fortè alter altero clarior videtur, non id nobilitas efficit; sed sanitas.

Optimus est sanguis, qui sanus; cetera nuga.

Pulchrè *Satyricus*:

Stemmata quid faciunt, quid prodest Pontice longo Sanguine censeri? - - *Inven. Sat. 8.*

Et quendam de nobilitate superbientem ita perstringit:

Majorum primus quisquis fuit ille tuorum.

Am

Aut pastor fuit, aut illud, quod dicere nolo.

*Drexel.
Phaeth. c.
44.*

Sed, ut ait Drexelius noster, is quorundam nostra praesertim aetate factus est, ut praeter se neminem aequè hominem, censeant, nisi pariter nobilem. Optarem ego prodiret ab inferis Marius magnus Romanae militiae Imperator, qui turgidos istos Deos ad formam reduceret. Exprobrabatur illi à nobilibus Romanis generis vilitas, quibus ille in oratione apologetica, quam pro se coram Senatu populoque Romano habuit, inter reliqua hoc praclare reposuit: *Si jure me despiciunt, faciant idem Majoribus suis*, quasi diceret: contemnunt me, quòd non sim natus nobilis, sed recens ac novus, ergo contemnant etiam suos proavos & tritavos, quorum eadem conditio fuit, quae mihi nunc est. Refert mirabile, quid Delrio de Joanne Teutonico, qui obscuris aliàs parentibus, toroq; illegitimo natus, tamen propter singularem eruditionem eò dignitatum processit, ut ad Halberstadiensem Canonicatum solis alioqui Nobilibus dari solitum, sit promotus. Sed Collegae eum contemnebant, aversebanturque ut ignobilem & nullum: volabant passim sarcasmi, disteriorum spicula, scommatum aculei; quae ut retunderet Joannes, Collegas invitavit ad convivium, & inter reliquos mensae sales, ac lepores iniecit mentionem acroamatis magici, & quaerit, num suos singuli Parentes videre cupiant. Vbi sentit singulos ardere videndi desiderio, elicit malo carmine, umbras deformes, coeci, stabularij, mortionis, quorum facies illi se aliquando

*Sallust. in
Lugur.*

in paternis domibus inter majorum, imagines conspexisse fatebantur. Suum deinde Patrem exhibuit habitu Sacerdotis pingui & obeso aqualiculo. Tum larvis dimissis ad convivas conversus: Eja, inquit, dicite bona fide, eccujus Patrem nobiliorem judicatis? At illi perterriti, & pudore suffusi suam quisque domum repetivè, nec ultra Joanni vitium sanguinis objècere. In Regno Mogor erat Imperator, cui solenne erat quemq; etiam vilissimum ob heroica facta ad dignitates provehere, hac tamen conditione, ut pro insignibus quisque haberet instrumenta sui opificij, faber malleum, sartor forfices, sutor subulam, &c.

Si hac aetate quisque, qui de nobilitate superbit, seque jactat non esse sicut ceteros, si, inquam, pro gentilitia sua, tessera Patris aut avi instrumentum, gestare cogeretur; quot putatis ulnam aut forficem, quot rutrum aut palam, quot rastrum vel strigili, pro insigni haberent? uti bene notavit Chrystomus, cujus haec est invectiva: *tu, qui magna de nobilitate Majorum jactas, ultra proavos atq; avos tuos si progrediaris, invenies multos è genere tuo agasones forsan aut caupones fuisse.* Et tamen, adhuc audes crepare: *non sum sicut ceteri?* Quàm verè dixit Mediolanensis Antistes: *multos ebrios fecere divitiae, nobilitas superbos.* Nemo verum se putat nobilem, nisi simul fastum aliquem & tumorem praeferebat; ut merito Isidorus Aegyptius nobilitatem, definièrit: *sanguinis fastum, & Joannes Sarisberienensis, sanguinis tumorem.* Rari sunt, quibus laudi dari possit, quod

*Literat. Ind.
1590.*

*Chrys. hom.
59. in Matt.*

*Ambr. l. de
arca, c. 32.*

*Isid. l. 1. ep.
86.*

*Joan. Sarisb.
l. 8. de nug.
curial. c. 15.*

Sido. Apol. quod Sidonius Apollinaris caidam
l. 8. ep. 13. Nunechio Episcopo: agere narraris fi-
 ne superbia Nobilem. Nam qui revera
Arist. l. 5. Nobiles & boni sunt, inquit Philosophus
polit. c. 1. (dicam ego humiles) nusquam centum
 reperiuntur. Judæi & Pharisei super-
 bilissima gens, frequentissimè coram
 ipso Domino de sua nobilitate gloria-
 bantur: semen Abrahæ sumus, & nemi-
 ni servivimus unquam. Verùm seminis
Joan. 8. 33. genus (verba recito Pelusiotæ) & san-
Ifid. Pelus. guinis superba potentia virtus non est, sed
l. 1. ep. 80. involuntaria quadam successio, è corpori-
 bus descendens, fluxa & caduca. Quàm
 illustres hoc in regno familiæ perie-
 runt! Quot & quàm præclari Reges,
 Duces, Principes, Comites, Barones,
 Equites occubuerunt, quorum nulla
 amplius est memoria, nulla recorda-
 tio! nempe sunt facti sicut ceteri. Mors
 ejusmodi linea, & ulna est, quæ omnia
 æqualiter commensurat, ipsaque sce-
 ptra ligonibus æquat, ut in se ipso agno-
 vit Carolus V. Imperator invictissimus,
 dum moribundus filium Philippum I I.
 ad sese accivit, ostensoque ei corpore
 malè affecto & ulceroso: vide, dixit,
 mi Fili, quò etiam maximos Reges terra
 mors redigat. Idem Philippus ipse
 cum Philippo III. filio suo egit, quem
 similiter in supremo agone vocatum,
 sic est allocutus: volui, ut actui huic præ-
 sens interesses, ut videas & intelligas, in
 quo consistant, finiantq; cuncta.

III.
 Doctorū. At enim tempus monet, tertium
 tandem valetudinarium adeamus. Hic
 mihi severus aliquis torvo supercilio
 Cato speculabundus occurrit, & pro-
 missam mulcens barbam, apage tu,
 inquit, non sum sicut ceteri, Bene di-

xit AA. quicumque dixit: qui velit in-
 genio cedere, nullus erit. Hic plurimi
 sunt Pharisei, dicentes: gratias ago ti-
 bi Deus, quòd non sum sicut ceteri stu-
 pidi, rudes, hebetes, velut etiam hic,
 vel ille condiscipulus. Sed tales om-
 nes amandatos cuperem ad S. Mo-
 chua Abbatem Hybernæ, qui ejusmo-
 di sciolos & inflatos egregiè novit per-
 sanare. Scribit in ejus vita Bolandus,
 Clericum aliquem Colmannum ob ni-
 miam elationem, quæ se propter do-
 ctrinam suam super ceteros efferebat,
 omni à Deo scientia privatum. Cùm-
 que jejunijs & precibus supplicabun-
 dus instaret perdita recuperare, moni-
 tu Angeli mittitur ad S. Mochua, ibi
 voti sui reus futurus. Incidit ille
 in sanctum virum rusticano indutum
 habitu, virgas humeris portantem,
 quem dum salutat, fortè prætervolans
 avicula virgis Sancti viri insedit, &
 modulando quasi unum versum ceci-
 nit. Hic Mochua ex Colmanno quæ-
 rit, num intellexisset, quid avis cecinif-
 set? Quo negante, subdit Pater: hoc
 cecinit, te nihil scire; sicque illum ad
 sui humilitatem, sui que cognitionem,
 & simul ad pristinum statum reduxit.
 Nec absimilis talium Medicus fuit
 clarissimum Angliæ lumen Thomas
 Morus, de quo Stapletonus in ejus vita
 illud refert; quòd dum Bruxellis in au-
 la Caroli V. Imperatoris Legati vice-
 fungeretur, inventus sit nescio quis
 gloriosulus, qui ad valvas Aulae char-
 tam affixerat in literarium certamen
 provocans quoscunque, responsurum
 se ad omnem Juris cujuscunque quæ-
 stionem, vel quidquid demum ex omni
 huma

Boland. 1.
 Januar. ex
 antiqu.
 M. SS.

Staples. vi.
 c. c. 13.

humanæ literaturæ scientia proponeretur. Audax fanè ostentatio! Thomas ergo auditâ hominis tam petulanti vanitate, hanc è jure Britannico quaestionem posuit: *utrum animalia capta in Withernamia sint irreplegibilia.* Adiditque in familia Legati Anglici esse, qui de ea re disputare cupiat. Hic jactatori hæere aqua, lingua non tantùm titubare, sed prorsus obmutescere; miser ne voces quidem, taceo quaestionem intelligere. Ita suam ipsè vanitatem cognoscere coactus, omnium denique sibilis, sannis, ac risu vanissimus provocator est exceptus. I nunc gloriabunde Sciole, & dic: *non sum sicut ceteri.*

Greg. hom.
12 in Ezech.

Mysterium in eo notavit Gregorius, quòd Ezechiel Propheta, quoties ad sublimia cognoscenda à Deo vocabatur, non alio quàm *fily hominis* titulo insigniretur: *observandum est, inquit, cur Ezechiel Propheta, quoties sublimia conspicit, prius filium hominis appellatur?*

*sape enim sublevatur ad caelestia, & occultis ac invisibilibus rebus ejus mens percipitur. Necessè ergo est, ut inter occulta qua penetrat Filius hominis vocetur, ut semper agnoscat quod est, & nunquam extollatur de his, ad qua ducitur. Cogitate quantumcunque subtilem Doctorem, qui etiam ipsum SS. Trinitatis incomprehensibile mysterium ingenij sui acie penetraverit, qui omne scibile cū Toftato discusserit, quotquot scripti sunt libros memoriâ còplexus sit: tamè quando à Deo vocabitur, putatisne audiet: Eximie, Clarissime, Excellentissime, Doctissime Domine? Nullo certè horum titulo honorabitur; sed illi æquè ac ceteris dicetur: *tu fili hominis.**

Non est AA. non est coram Deo ulla Personarum, ac titulorum discretio. Omnes istic formosi, omnes Illustres & Generosi, omnes docti ac ingeniosi erant sicut ceteri.

DOMI-